

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของหนังสือพิมพ์ในการเสนอข่าวสารการเจรจาแก้ศัตรอบอรรุกว่าย และวิธีการสำรวจ (Survey research) การเปิดรับ ความเข้าใจ และการใช้ประโยชน์จากข่าวสารการเจรจาแก้ศัตรอบอรรุกว่ายของผู้รับสาร โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากร

1. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัย คือ หนังสือพิมพ์ที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2536 ถึงเดือนพฤษภาคม 2537 ทั้งประเภทเน้นข่าวทั่วไปที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และประเภทเน้นข่าวเศรษฐกิจ ทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐที่มีสำนักพิมพ์ในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

- (1) หนังสือพิมพ์รายวันประเภทปริมาณ
- (2) หนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ
- (3) หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ
- (4) หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจของ เอกชนพิมพ์จำหน่ายรายวัน
- (5) หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจของ เอกชนที่พิมพ์จำหน่ายสัปดาห์ละ 2 ครั้ง
- (6) หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจของภาครัฐที่พิมพ์จำหน่ายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

2. การสำรวจผู้รับสาร

ประชากร คือผู้เข้าร่วมการสัมมนา ซึ่งหน่วยราชการ ได้แก่ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานประสานงานเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (สปรศ.) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเจรจาแก้ศัตรอบอรรุกว่าย แก่กลุ่มบุคคล

ที่เกี่ยวข้อง โดยกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้จัดสัมมนาตามโครงการการเผยแพร่ความรู้เรื่อง "การค้าระหว่างประเทศกับการส่งออกของภูมิภาค" ในเขตภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนสิงหาคม 2537 และสำนักงานประสานงานเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (สปศ.) ได้จัดสัมมนาเรื่อง "ผลการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย" ในเดือนมีนาคม 2537 สำหรับข้าราชการที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง

การจัดสัมมนาของหน่วยราชการดังกล่าว รวม 9 ครั้ง มีจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา รวมทั้งสิ้น 1,630 คน ซึ่งถือเป็นประชากรเป้าหมายของการวิจัยในส่วนนี้ โดยสามารถแจกแจงรายละเอียดของประชากรในการสัมมนาครั้งต่าง ๆ ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงกำหนดการจัดสัมมนาของหน่วยราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ เรื่องการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัย

ครั้งที่	วันสัมมนา	สถานที่สัมมนา	จังหวัดที่ครอบคลุม	จำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา (คน)
1	4 กพ. 2537	โรงแรมเจริญไฮเต็ล จ.อุตรธานี	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน : จังหวัดอุตรธานี หนองคาย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม สกลนคร มุกดาหาร	200
2	3 มีค. 2537	โรงแรมรีเจนท์	กรุงเทพมหานคร	75
3	11 มีค. 2537	โรงแรมเมอร์ลิน พญา จ.ชลบุรี	ภาคตะวันออก : จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก สมุทรปราการ ตราด ระยอง จันทบุรี	200
4	1 เมย. 2537	โรงแรมสยามธานี จ.สุราษฎร์ธานี	ภาคใต้ตอนบน : จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร กระบี่ ระนอง พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช	164

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ครั้งที่	วันสัมมนา	สถานที่สัมมนา	จังหวัดที่ครอบคลุม	จำนวนผู้เข้าร่วม สัมมนา (คน)
5	29 เม.ย. 2537	โรงแรมรอยัลพรีนเซส จ. นครราชสีมา	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด	200
6	27 พค. 2537	โรงแรมริเวอร์แคว จ. กาญจนบุรี	ภาคกลางและภาคตะวันออก : จังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี นนทบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ปทุมธานี สุพรรณบุรี อ่างทอง อยุธยา สระบุรี ลพบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชัยนาท สิงห์บุรี	227
7	1 กค. 2537	โรงแรมเชียงใหม่- เอ็มเพรส จ. เชียงใหม่	ภาคเหนือตอนบน : จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง ตาก แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน	214
8	29 กค. 2537	โรงแรมเจ.บี. หาดใหญ่ จ. สงขลา	ภาคใต้ตอนล่าง : จังหวัดสงขลา ปัตตานี ตรัง นราธิวาส ยะลา สตูล พัทลุง	162
9	2 กย. 2537	โรงแรมทอปแลนด์ จ. พิษณุโลก	ภาคเหนือตอนล่าง : จังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี อุตรดิตถ์ สุโขทัย	188

กลุ่มตัวอย่าง

1. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่นำมาวิเคราะห์การเสนอเนื้อหาข่าวสารการเจรจา แยกตัวรอบอุรุกวัยนั้น ผู้วิจัยคัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการเจาะจง (purposive sampling) เฉพาะหนังสือพิมพ์ที่มียอดการอ่าน (Readership) สูงสุดในแต่ละประเภท โดยใช้ข้อมูลจาก Media Guide Pocket, 1994 เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแทนของหนังสือพิมพ์ ดังตารางใน ภาคผนวก ก หรือในกรณีที่หนังสือพิมพ์ประเภทใดประเภทหนึ่งมีการพิมพ์จำหน่ายเพียงชื่อฉบับเดียว ก็ใช้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นเป็นตัวแทน โดยจะศึกษาจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับในกลุ่มตัวอย่างที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2536 - เดือนพฤษภาคม 2537 เนื่องจากแอกตต์ได้จัดการประชุมเพื่อสรุปผลปิดรอบการเจรจาแยกตัวรอบอุรุกวัยในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของประเทศภาคี แอกตต์ระหว่างวันที่ 6 - 15 ธันวาคม 2536 ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และการประชุมในระดับรัฐมนตรีเพื่อลงนามในกรรมสารสุดท้าย (Final Act) รับรองผลการเจรจา แยกตัวรอบอุรุกวัยระหว่างวันที่ 12 - 15 เมษายน 2537 ณ เมืองมาร์ราเกช ประเทศ มอร็อกโค คิดเป็นระยะเวลาศึกษารวมทั้งสิ้น 7 เดือน โดยรวมระยะเวลา 1 เดือน ทั้งในช่วง ก่อนและหลังการเจรจาปิดรอบดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่จะทำการศึกษา 6 ชื่อฉบับ เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 909 ฉบับ ได้แก่

- (1) หนังสือพิมพ์รายวันประเภทปริมาณ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน 212 ฉบับ
- (2) หนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 212 ฉบับ
- (3) หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ ได้แก่ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ จำนวน 212 ฉบับ
- (4) หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจของเอกชนพิมพ์จำหน่ายรายวัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน จำนวน 182 ฉบับ
- (5) หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจของเอกชนพิมพ์จำหน่ายสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ จำนวน 60 ฉบับ
- (6) หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจของภาครัฐพิมพ์จำหน่ายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวพาณิชย์ จำนวน 31 ฉบับ

รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณการพิมพ์จำหน่ายของหนังสือพิมพ์ 6 ชื่อฉบับ

เดือนพฤศจิกายน 2536 - พฤษภาคม 2537

หน่วย : ฉบับ

หนังสือพิมพ์ ช่วงพิมพ์จำหน่าย	ไทยรัฐ	มติชน	บางกอก โพสต์	ผู้จัดการ รายวัน	ฐาน เศรษฐกิจ	ข่าว พาณิชย์	รวม
พฤศจิกายน 2536	30	30	30	26	9	5	130
ธันวาคม 2536	31	31	31	27	8	4	132
มกราคม 2537	31	31	31	26	9	4	132
กุมภาพันธ์ 2537	28	28	28	24	8	4	120
มีนาคม 2537	31	31	31	27	9	5	134
เมษายน 2537	30	30	30	26	9	4	129
พฤษภาคม 2537	31	31	31	26	8	5	132
รวม	212	212	212	182	60	31	909

2. การสำรวจผู้รับสาร

ในด้านการสำรวจผู้รับสารนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,630 คน ภายในระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนด ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตความเชื่อมั่นที่ระดับ 95% โดยให้ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ซึ่งจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 333 คน ตามตารางในภาคผนวก ข และเนื่องจากประชากรคือผู้ที่เข้าร่วมการสัมมนาซึ่งหน่วยราชการจัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัย ประกอบด้วยบุคคลจากหลายสาขาอาชีพ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่กระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น การเลือกตัวอย่างจึงใช้ 2 วิธีประกอบกัน ดังนี้

1) การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งเขต (Area sampling) ซึ่งประชากรภายในเขตหรือจังหวัดต่าง ๆ จะเป็นประชากรที่มีหลายสาขาอาชีพเช่นเดียวกับประชากรทั้งหมด

2) การเลือกตัวอย่างแบบจัดพวก (Stratified sampling) โดยแบ่งประชากรกลุ่มย่อยตามลักษณะตัวแปรทางสังคม (Stratification variable) ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มอาชีพ โดยแยกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/บริษัทเอกชน/ธนาคาร เกษตรกร และผู้ประกอบการส่วนตัว

กลุ่มตัวอย่างจำแนกได้ดังนี้		
ข้าราชการ	201	ตัวอย่าง
พนักงานรัฐวิสาหกิจ/บริษัทเอกชน/ธนาคาร	42	ตัวอย่าง
เกษตรกร	141	ตัวอย่าง
ธุรกิจส่วนตัว	<u>61</u>	ตัวอย่าง
รวม	<u>445</u>	ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

1.1 การสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการจำแนกเนื้อหา ดังนี้

1) จำแนกตามประเด็นข่าวสาร โดยอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดจากเอกสารวิชาการของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์และ เอกสารจากสำนักเลขาธิการกตต เกี่ยวกับการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัย โดยแบ่งประเด็นหลักของข่าวสารออกเป็น 12 ประเด็น ดังนี้

(1) ท่าทีการเจรจาของประเทศต่าง ๆ เป็นท่าทีการเจรจาของประเทศภาคีแกตต์ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน เช่น ท่าทีการเจรจาของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อินเดีย รวมทั้งประเทศไทย

(2) การเปิดตลาด เป็นประเด็นการเจรจาลดภาษีศุลกากร เพื่อให้การค้าสินค้าระหว่างประเทศเป็นไปโดยเสรี ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัย

(3) สินค้าเกษตร เป็นประเด็นการเจรจาในเรื่องการลดภาษีการอุดหนุนการผลิตภายในประเทศ และการอุดหนุนการส่งออกเพื่อให้การค้าสินค้าเกษตรเป็นไปโดยเสรี และเป็นธรรม

(4) การค้าบริการ เป็นประเด็นการเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงและการเจรจาลดอุปสรรคเกี่ยวกับการค้าบริการในสาขาต่าง ๆ เช่น การเงิน การธนาคาร ธุรกิจ วิชาชีพ การโทรคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

(5) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นประเด็นการจัดทำความตกลงเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า

(6) การปรับกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ เป็นประเด็นการแก้ไขกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงเรื่องต่าง ๆ เช่น หลักเกณฑ์การอุดหนุน การทุ่มตลาด การลงทุน รวมทั้งการยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ

(7) ประเด็นใหม่ที่มีผลเชื่อมโยงกับการค้าระหว่างประเทศ เป็นประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานแรงงาน การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเป็นข้ออ้างในการกีดกันการค้าได้

(8) การจัดตั้งองค์กรและการเข้าเป็นสมาชิก เป็นประเด็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบัน การลงนามในความตกลงการค้าระหว่างประเทศ การสมัครและขั้นตอนการเข้าเป็นสมาชิกของประเทศต่าง ๆ

(9) พันธกรณีของไทยตามผลการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัย เป็นประเด็นเกี่ยวกับการที่ไทยต้องปรับตัวเพื่อการดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีความตกลงทั้งในด้านการเปิดตลาด การผลิตทั้งสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม การบริการ และการลงทุน

(10) ผลกระทบของแกตต์ต่อความก้าวหน้าของเศรษฐกิจโลกในภาพรวม เป็นข้อวิเคราะห์เกี่ยวกับผลกระทบของการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัย ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษา การประเมินผลการเจรจาขององค์การระหว่างประเทศ และสถาบันต่าง ๆ

(11) แกตต์กับผลได้/ผลเสียต่อประเทศไทย เป็นข้อวิเคราะห์และความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับผลได้/ผลเสียที่ไทยได้รับจากผลการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัยในภาพรวม

(12) แกตต์กับผลได้/ผลเสียต่อการประกอบธุรกิจ เป็นข้อวิเคราะห์และความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับผลได้/ผลเสียที่ภาคธุรกิจไทยแต่ละสาขาได้รับจากผลการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัย

2) จำแนกตามความสำคัญของการนำเสนอ แบ่งตามตำแหน่งหน้าหนังสือพิมพ์ ในการเสนอข่าวสาร ดังนี้

- (1) หน้าหนึ่งของฉบับ
- (2) หน้าหนึ่งของส่วนแยกฉบับ
- (3) หน้า/คอลัมน์ ประจำที่เกี่ยวข้อง (เช่นหนังสือพิมพ์รายวัน แนวทั่วไป จะหมายถึงหน้าเศรษฐกิจ - ธุรกิจ ส่วนหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจอาจหมายถึง หน้า/คอลัมน์ การส่งออก การค้าระหว่างประเทศ ฯลฯ)
- (4) หน้าอื่น ๆ เป็นหน้าหนังสือพิมพ์นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น

3) จำแนกตามรูปแบบการนำเสนอ แบ่งเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

- (1) ข่าวในทุกรูปแบบ
- (2) บทบรรณาธิการ
- (3) บทความ/ความคิดเห็น
- (4) บทสารคดี ความรู้ หรือความคิดเห็นในคอลัมน์ประจำ
- (5) สารคดีพิเศษ ในลักษณะสาระและความบันเทิง

4) จำแนกตามปริมาณความถี่ ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการที่หนังสือพิมพ์เสนอเนื้อหาข่าวสารการเจรจาแก้ตอร์อบอุรุกวัยในรูปแบบต่าง ๆ

5) จำแนกตามแหล่งที่มาของข่าวสาร แบ่งเป็น 11 ประเภท ดังนี้

- (1) หน่วยราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- (2) นักการเมือง/ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- (3) หน่วยงานธุรกิจ/เอกชน
- (4) นักธุรกิจ/เอกชน
- (5) นักวิชาการ
- (6) เอกสารวิชาการ
- (7) การประชุม/สัมมนา/การสัมภาษณ์
- (8) สำนักข่าวต่างประเทศ
- (9) สื่อมวลชนไทย
- (10) ไม้ระบุแหล่งข่าว
- (11) ปกปิดแหล่งข่าว (ระบุไม่ชัดเจน)

1.2 การสร้างตารางบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างตารางบันทึกข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) ตารางบันทึกข้อมูลแสดงประเด็นข่าวสารการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ แบ่งเป็น 12 ประเด็น
- 2) ตารางบันทึกข้อมูลแสดงตำแหน่งหน้าของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ ที่เสนอข่าวสารการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์
- 3) ตารางบันทึกข้อมูลแสดงปริมาณความถี่และลักษณะการเสนอเนื้อหาข่าวสารการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ จำแนกเป็น 5 รูปแบบ
- 4) ตารางบันทึกข้อมูลแสดงแหล่งที่มาของการเสนอข่าวสารการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์ที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับใช้อ้างอิงในแต่ละข่าว แบ่งเป็น 11 แหล่งข่าว

รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ค

2. การสำรวจผู้รับสาร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลักษณะเป็นคำถามปิด (Close - ended questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ รวม 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเหตุผลจูงใจในการเปิดรับสาร และการใช้ประโยชน์จากข่าวสารเรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์จากสื่อต่าง ๆ ของผู้รับสาร รวม 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามทดสอบความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์ของผู้รับสาร รวม 20 ข้อ

รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบความเชื่อถือ (Reliability) ของการบันทึกข้อมูลลงในตารางบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเนื้อหาข่าวสาร และข้อเขียนเกี่ยวกับการเจรจาแก้ตัวรอบอุรุกวัยในหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ ฉบับละ 1 รายเรื่องในแต่ละเดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2536 - เดือนพฤษภาคม 2537 รวมเป็นจำนวนรายเรื่องที่นำมาทดสอบความเชื่อถือทั้งสิ้น 42 รายเรื่อง และนำมาให้ผู้ร่วมลงรหัสบันทึกข้อมูลร่วมกัน ซึ่งปรากฏผลการทดสอบว่า ผู้ร่วมลงรหัสมีความเห็นตรงกันกับผู้วิจัย 35 รายเรื่อง จากนั้นจึงใช้สูตรการทดสอบความเชื่อถือของ Holsti (Budd, Throp and Donohew, 1967) ในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรค่าความเชื่อถือ} \quad R &= \frac{N(C_{1,2})}{C_1 + C_2} \\ R &= \text{ค่าความเชื่อถือ} \\ C_{1,2} &= \text{จำนวนรายเรื่องที่ผู้ลงรหัส 2 คน มีความเห็นตรงกัน} \\ C_1 + C_2 &= \text{จำนวนรายเรื่องทั้งหมดที่ผู้ลงรหัสทั้งสองศึกษา} \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อถือจากการคำนวณด้วยสูตรดังกล่าว ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงมีความเชื่อถือได้ (Goldsen and Kaolan อ้างใน Budd, Throp and Donohew, 1967)

$$\begin{aligned} \text{การแทนค่า} \quad R &= \frac{2(35)}{(42 + 42)} = \frac{70}{84} \\ &= 0.83 \end{aligned}$$

ผลการคำนวณจากสูตรการทดสอบความเชื่อถือสูงกว่า 0.75 จึงนับได้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้

2. การทดสอบความเชื่อถือของแบบสอบถาม

ก่อนการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปทดสอบ (Pre-test) กับข้าราชการในกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ทั้งในกองที่รับผิดชอบเรื่องการเจรจาแอกต์โดยตรงและกองที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เข้าร่วมการสัมมนาในโครงการสัมมนาพาณิชย์จังหวัดในเรื่อง "บรรยากาศการค้าโลก : แอกต์ และเครือข่ายข้อมูล" ซึ่งกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องการเจรจาแอกต์รอบอุรุกวัยแก่ข้าราชการของกระทรวงพาณิชย์ในเดือนสิงหาคม 2537 ณ โรงแรมเอเชียพญา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการสัมมนาในลักษณะเดียวกับการสัมมนาที่จัดขึ้นสำหรับกลุ่มประชากรตามโครงการการเผยแพร่ความรู้เรื่อง "การค้าระหว่างประเทศกับการส่งออกของภูมิภาค" เพื่อทดสอบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจและตอบคำถามได้ตรงตามความหมายที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ หลังจากนั้น จึงได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เกิดความเหมาะสมที่สุดก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนการหาค่าความเชื่อถือของแบบทดสอบความรู้เรื่องการเจรจาแอกต์รอบอุรุกวัย ผู้วิจัยใช้วิธีวัดดัชนีความคงที่ภายใน (Internal consistency) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของแบบทดสอบทั้งฉบับมาคำนวณหาค่าความเชื่อถือ โดยใช้สูตร KR 21 ของ Kuder - Richardson (อ้างถึงโนวิเชียร เกตุสิงห์, 2530) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{ks^2 - x(k - x)}{(k - 1) s^2}$$

r_{tt} หมายถึง ค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ
 k หมายถึง จำนวนข้อทั้งหมดของแบบทดสอบ = 20
 x หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ทดสอบ
 (คิดจากคะแนนรวมทั้งฉบับ) = 13.68
 s^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนจากการทดสอบ = 35.03

$$\begin{aligned}
 \text{การแทนค่า} \quad r_{tt} &= \frac{(20 \times 35.03) - 13.68(20 - 13.68)}{(20 - 1) \times 35.03} \\
 &= 0.92
 \end{aligned}$$

ผลการคำนวณจากสูตรการทดสอบค่าความเชื่อถือสูงถึง 0.92 จึงถือได้ว่าแบบทดสอบที่ใช้ในการทดสอบความรู้เรื่องการเจรจาแก่ศัตรอรอบอุรุกวัยมีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลโดยการใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเจรจาแก่ศัตรอรอบอุรุกวัย

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือนธันวาคม 2537 - เดือนมกราคม 2538 โดยการอ่านข่าวบทบรรณาธิการ บทความ ความคิดเห็น บทความพิเศษ สารคดี สารคดีพิเศษ ภาพประกอบการบรรยาย และคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ 6 ชื่อฉบับ จากห้องวารสาร หอสมุดแห่งชาติ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน บางกอกโพสต์ ผู้จัดการรายวัน ฐานเศรษฐกิจ และข่าวพาณิชย์ ทุกฉบับที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2536 - เดือนพฤษภาคม 2537 รวม 909 ฉบับ และเมื่อพบเนื้อหาใดที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาแก่ศัตรอรอบอุรุกวัยตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ก็จะบันทึกลงในตารางบันทึกข้อมูล โดยแยกเป็นตารางแสดงประเด็นข่าวสาร ความถี่ในการนำเสนอ ตำแหน่งหน้าที่นำเสนอ รูปแบบการนำเสนอ และแหล่งข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาคำนวณหาค่าทางสถิติต่อไป

2. การเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้เวลาระหว่างเดือนธันวาคม 2537 - เดือนกุมภาพันธ์ 2538 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมจดหมายนำไปยังกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศรวม 700 คน และขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคำตอบคืนให้แก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ในซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยซึ่งได้จัดส่งไปพร้อมแบบสอบถามภายในเวลาที่กำหนด โดยคาดหวังว่า จะมีผู้ตอบกลับอย่างน้อยในระดับร้อยละ 50 หรือเท่ากับ 350 คน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวน 333 คน

ผู้วิจัยได้รับคำตอบแบบสอบถามคืนมารวมทั้งหมด 462 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบไม่สมบูรณ์ จำนวน 17 ชุด คงเหลือแบบสอบถามจำนวน 445 ชุด คิดเป็นร้อยละ 63.6 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถนำคำตอบมาลงรหัสและประเมินค่าหาความสัมพันธ์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

1.1 หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์ประเด็นข่าวสารการเจรจาแก้ตอร์อบอุรุกวัย ใช้สาระหลัก (theme) เป็นหน่วยวิเคราะห์ โดยพิจารณาเนื้อหาข่าวหรือข้อเขียนเกี่ยวกับการเจรจาแก้ตอร์อบอุรุกวัยว่า จัดอยู่ในข่าวสารสาระหลักประเภทใดประเภทหนึ่งตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งข่าวสารหรือข้อเขียนที่นำเสนอ 1 รายเรื่อง อาจมีสาระหลักเพียงสาระเดียว หรือหลายสาระหลักก็ได้ และหากในข้อเขียนชิ้นเดียวกันมีหลายสาระหลักก็นับตามประเภทสาระหลักนั้นแต่เพียงประเภทละ 1 ความถี่เท่านั้น ถึงแม้จะซ้ำกันหลายครั้งในข้อเขียนนั้นก็ตาม
- 2) การวิเคราะห์การให้ความสำคัญของข่าวสารการเจรจาแก้ตอร์อบอุรุกวัย ใช้หน่วยการวัดเป็น "รายเรื่อง" จากตำแหน่งหน้าในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์
- 3) การวิเคราะห์ตามรูปแบบการนำเสนอข่าวสารการเจรจาแก้ตอร์อบอุรุกวัย ใช้หน่วยการวัดเป็น "รายเรื่อง" ไม่ว่าข่าวสารหรือข้อเขียนนั้นจะมีความยาวแตกต่างกันเพียงใด
- 4) การวิเคราะห์ปริมาณความถี่ของการเสนอข่าวสารการเจรจาแก้ตอร์อบอุรุกวัย ใช้หน่วยการวัดเป็น "รายเรื่อง"
- 5) การวิเคราะห์แหล่งข่าวที่ใช้ในการอ้างอิง วิเคราะห์เป็น "รายตัว" ของแหล่งข่าวที่มีระบุถึง 1 รายชื่อ เป็น 1 หน่วย เช่น ในข่าวสาร 1 รายเรื่อง อาจมีการระบุถึงแหล่งที่มาของข่าวสารจาก 3 แหล่งข่าว เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ อธิบดีกรมเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ก็นับเป็นแหล่งข่าว 3 หน่วย และหากไม่มีการระบุถึงแหล่งข้อมูล หรือการปกปิดแหล่งข้อมูลโดยการระบุไม่ชัดเจนก็นับแหล่งข้อมูลเป็น 1 หน่วย เช่นเดียวกัน

1.2 หน่วยในการวัดปริมาณเนื้อหา

ใช้การวัดความถี่ตามสาระหลัก (theme) รายเรื่อง (Item) และรายตัว (character)

1.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย (description statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency distribution) การคำนวณค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean) เพื่ออธิบายคุณสมบัติทั่วไปของข้อมูลที่ได้รับ

2. การสำรวจผู้รับสาร

2.1 เกณฑ์การให้คะแนนเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์การเปิดรับสาร กำหนดการให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ระดับของความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อโดยให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน
ไม่ได้เปิดรับเลย	0	คะแนน

2) การวิเคราะห์เหตุผลจูงใจและการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร กำหนดการให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ระดับของเหตุผลจูงใจ และการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร โดยให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน
ไม่ตอบ/ไม่ได้ใช้ประโยชน์	0	คะแนน

3) การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัย คิดคะแนนตามจำนวนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามถูกต้อง จากคำถามทั้งหมด 20 ข้อ โดยให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ถ้าไม่ตอบถือว่าตอบผิด จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มผู้มีความรู้เรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัย ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มผู้มีความรู้ต่ำ มีคะแนนต่ำกว่า 10 คะแนน (ต่ำกว่าร้อยละ 50)

กลุ่มผู้มีความรู้ปานกลาง มีคะแนนระหว่าง 11-14 คะแนน (ร้อยละ 51-70)

กลุ่มผู้มีความรู้สูง มีคะแนนระหว่าง 15-20 คะแนน (สูงกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไป)

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย โดยการแจกแจงความถี่ (frequency distribution) การคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การทดสอบสมมติฐาน

1. การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ว่า หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ และหนังสือพิมพ์ข่าว เน้นเศรษฐกิจเสนอข่าวสารการเจรจาแก้ศรอบอุรุกวัย มากกว่าหนังสือพิมพ์ประชานิยม และทำการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way analysis of variance - ANOVA) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว

สาเหตุของความแปรปรวน (Source of variation)	Degree of freedom (d.f.)	Sum of square (S.S.)	Mean square (M.S.)= $\frac{S.S.}{d.f.}$	F - value
ระหว่างประชากร (A)	k - 1	S.S.(A)	M.S.(A)	M.S.(A)
ภายในประชากร (W)	n - k	S.S.(W)	M.S.(W)	M.S.(W)
รวม (T)	n - 1	S.S.(T)		

$$\text{วิธีคำนวณ} \quad S.S.(A) = \sum_{i=1}^k \frac{T_i^2}{n_i} - \frac{T^2}{n}$$

$$S.S.(W) = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} x_{ij}^2 - \sum_{i=1}^k \frac{T_i^2}{n_i}$$

$$S.S.(T) = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} x_{ij}^2 - \frac{T^2}{n}$$

$$\text{หรือ} \quad S.S.(W) = S.S.(T) - S.S.(A)$$

โดยขั้นตอนการทดสอบที่สำคัญมี ดังนี้

1. กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \dots = \mu_k$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \dots \neq \mu_k$$

2. ตัวสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

$$F = \frac{(n-k) \sum_{i=1}^k n_i (\bar{X}_i - \bar{X})^2}{k \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (x_{ij} - \bar{X}_i)^2}$$

$$= \frac{(n-k) \sum_{i=1}^k \frac{T_i^2}{n_i} - \frac{T^2}{n}}{(k-1) \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} x_{ij}^2 - \frac{T_i^2}{n_i}}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างรวมทั้ง k ประชากร

$$= n_1 + n_2 + n_3 + \dots + n_k$$

$$= \sum_{i=1}^k n_i$$

T_i = ผลรวมของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรที่ i

$$= \sum_{j=1}^{n_i} x_{ij}$$

โดย T = ผลรวมของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างที่เลือกมาจากทุก ๆ ประชากร

$$= \sum_{i=1}^k T_i = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} x_{ij}$$

\bar{X}_i = ค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรที่ i

$$= \frac{T_i}{n_i}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างที่เลือกมาจากทุก ๆ ประชากร

$$= \frac{1}{k} \sum_{i=1}^k \bar{X}_i = \frac{T}{n}$$

เมื่อตัวแปรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ทีละคู่ โดยวิธีการของ Scheffe' เปรียบเทียบ D กับ $D \alpha$ โดยสูตร

$$D \alpha = \sqrt{(k-1) F_{\alpha, \nu_1, \nu_2} MS_e \sum \frac{1}{n_j}}$$

$$D = \bar{X}_i - \bar{X}_j$$

$$F = \text{ค่าวิกฤต}$$

$$\nu_1 = k - 1, \quad \nu_2 = N - k$$

$$k = \text{จำนวนชุดของตัวอย่าง}$$

$$N = \sum N_j, \quad n_j = \text{ขนาดของตัวอย่างชุดที่ } j$$

$$MS_e = \text{ความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว}$$

2. การสำรวจผู้รับสาร

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในด้านการสำรวจการเปิดรับ ความเข้าใจ และการใช้ประโยชน์จาก ข่าวสารการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์ของผู้รับสารว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องการเจรจาแก้คดี รอบอุทธรณ์ของผู้รับสารแตกต่างกันตามปริมาณการเปิดรับสื่อ ซึ่งแยกลักษณะการใช้สื่อเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

1) สื่อเฉพาะกิจ

- ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์แตกต่างกันตามปริมาณความถี่ในการร่วมสัมมนา

2) สื่อหนังสือพิมพ์

- ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์แตกต่างกันตามปริมาณความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์
- ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์แตกต่างกันตามจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านต่อวัน

การทดสอบความแตกต่างของตัวแปร ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way analysis of variance - ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของข้อมูลระหว่างกลุ่ม และกรณีที่พบว่าตัวแปรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จะทำการทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทีละคู่โดยวิธีการของ Scheffe'

จากรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์การเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ และสำรวจการเปิดรับ ความเข้าใจ และการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร เรื่อง "การเจรจาแก้คดีรอบอุทธรณ์" ดังกล่าว สามารถนำมาสร้างเป็นแผนภูมิได้ ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย
วัตถุประสงค์

– เพื่อวิเคราะห์การเสนอเนื้อหาข่าวสารการ
เจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัยของหนังสือพิมพ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

– เพื่อสำรวจการเปิดรับ ความเข้าใจและการ
ใช้ประโยชน์จากข่าวสาร
– เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการ
เปิดรับสื่อ กับความรู้ความเข้าใจเรื่อง
การเจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ตารางบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ

- ประเด็นข่าวสารที่หนังสือพิมพ์เสนอ
- ความถี่ในการเสนอข่าวสาร
- ตำแหน่งหน้าที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าวสาร
- รูปแบบการเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์
- แหล่งที่มาของข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการ
เจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัย ความเข้าใจและการ
ใช้ประโยชน์จากข่าวสารของผู้รับสาร

กลุ่มตัวอย่าง

หนังสือพิมพ์ 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ มติชน
บางกอกโพสต์ ผู้จัดการรายวัน ฐานเศรษฐกิจ
และข่าวพาณิชย์ ที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงเดือน
พฤศจิกายน 2536 – เดือนพฤษภาคม 2537
รวม 909 ฉบับ

วิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา

วิเคราะห์ข้อมูล

ทดสอบสมมติฐาน

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาซึ่งกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
และสำนักงานประสานงานเศรษฐกิจระหว่าง
ประเทศจัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องการ
เจรจาแก้คดีรอบอุรุกวัยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-
เดือนกันยายน 2537 รวม 445 คน